

Szakképesítés neve:

OKJ száma:

SZAKDOLGOZAT

SZAKDOLGOZAT CÍME

Témavezető:

Beke Béla

Boros Sándor

Készítette:

Pataki Dávid Ferenc

Debrecen

2023

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	2
1 Bevezetés	4
1.1 Miért ezt választottam?	4
1.2 Köszönetnyilvánítás	4
2 Felhasználói dokumentáció.....	5
2.1 Rendszerkövetelmény	5
2.2 Weboldal használata	5
3 Fejlesztői dokumentáció	7
3.1 Használt npm csomagok	7
3.2 Telepítés és indítás	8
3.3 Backend.....	8
3.3.1 Tervezési minta (Architektúra)	8
3.4 Adatbázis.....	9
3.4.1 user tábla	9
3.4.2 auth tábla	10
3.4.3 follow tábla	10
3.4.4 permission tábla	10
3.4.5 review tábla	10
3.4.6 movie tábla	11
3.4.7 movie_genre tábla	11
3.4.8 genre tábla	11
3.5 Algoritmusok	11
3.5.1 Regisztráció.....	11

3.5.2 Belépés	12
3.5.3 JsonWebToken / JWT	12
3.5.4 [TODO: Képfeltöltés]	12
3.6 Tesztdokumentáció	12
3.7 Fejlesztési lehetőségek	12
3.8 Fejlesztői környezet	13
4 Összefoglalás	14
5 Irodalomjegyzék.....	15

1 Bevezetés

A záródolgozatom témája egy filmeket értékelő és ajánló platform, ahol a felhasználók bejegyzéseket írhatnak megtekintett filmjeikről, hogy megosszák élményüket másokkal is. A felhasználók követhetnek más fiókokat, hogy könnyedén lássák azok értékeléseit. A weblap funkciói közt említést érdemel még a filmek keresése név, értékelések és műfajai alapján.

1.1 Miért ezt választottam?

Ezt a témát választottam, mert szeretek filmeket nézni és érdekesnek találtam a filmekről való vélemények összegyűjtését és megosztását. Továbbá úgy véltem, egy ilyen weboldal hasznos lehet mások számára is, hogy segítsen nekik a film választásában.

1.2 Köszönetnyilvánítás

Szeretnék köszönetet mondani Beke Béla és Boros Sándor tanárainknak a weboldalam fejlesztése során nyújtott értékes segítségért és támogatásért. Nagyon hálás vagyok a szakmai irányításért, amelyet tanáraink biztosítottak nekem, valamint a munkám fejlesztéséért nyújtott értékes tanácsokért.

2 Felhasználói dokumentáció

2.1 Rendszerkövetelmény

Mivel egy weboldaltól beszélünk így, a webszerver megfelelő futása esetében, bármilyen internettel és böngészővel rendelkező eszközön meg lehet nyitni az oldalt, ez lehet asztali számítógép, laptop vagy esetleg telefon. Böngészők között ajánlom a Google Chrome, Firefox, Opera, illetve Microsoft Edge böngészőt.

Ha ön a webszervert is futtatni szeretné akkor több szoftveres követelmény kell, ezekről a [*Fejlesztői dokumentáció*](#)ban találhatunk több információt.

2.2 Weboldal használata

A weboldalt 3 különböző „módon” tekinthetjük meg, **bejelentkezés nélkül**, **bejelentkezve**, és valamiféle **privilegizált felhasználóval való belépés** (admin/moderátor).

Bejelentkezés nélkül elérhető funkciók:

- Filmek keresése és megtekintése
- Film/Felhasználói értékelések megtekintése

Bejelentkezve elérhető funkciók:

- Saját értékelés létrehozása és törlése
- Más felhasználók bekövetése
- Bekövetett felhasználók értékeléseinek könnyű megtekintése
- Saját profil módosítása (név, jelszó, leírás, profilkép)

Privilegizált felhasználók képességei:

- Moderátor:
 - Más felhasználók értékelésének törlése
- Admin:
 - Moderátor jogai

- Filmek módosítása és létrehozása
- Más felhasználók jogi szintjének változtatása

3 Fejlesztői dokumentáció

A weboldal fejlesztéséhez [Node.js](#)-t alkalmaztam. Azért ezt használtam mivel a JavaScript programozási nyelvet jobban elsajátítottam szabad időmben, mint más interaktív weboldal készítésére használt nyelveket, például a PHP-t. Abban is előnyösebb nekem ez a környezet, mert a Frontend - Backend kódot jobban tudom szeparálni.

A JavaScript programozási nyelvet kiegészíttem a **TypeScript** nevezetű szintaxis és statikus típus ellenőrző készlettel, a fölösleges hibák elkerülése érdekében.

A Node.js-en belül a [Next.js](#) **keretrendszert** használom, ami a React frontend könyvtárat kiegészíti egy Express-hez hasonló backend RESTful API készítő csomaggal.

A [React](#) a *Meta* által létrehozott JavaScript könyvtár, mellyel könnyen lehet készíteni interaktív felhasználói felületeket.

Adatbázisnak a MySQL alapú **MariaDB**-t alkalmaztam.

3.1 Használt npm csomagok

A fentiekén kívül használtam még másmilyen különböző úgynevezett npm csomagokat kisebb problémák megoldására:

- [bcrypt](#): Egy Kriptografikus könyvtár, amely a jelszók biztonságosabb eltárolása érdekében használok.
- [jsonwebtoken](#): Röviden JWT, egy token alapú autentikációs módszer, amely a session-el ellentétben a kliensen tárolja a bejelentkezett fiók adatait. A szerver csak egy kriptografikus kulcs segítségével validálja a kienstől kapott tokent.
- [cookies-next](#): Next.js-ben nincs alapból cookie-k módosítására lehetőség, de van erre kifejlesztett csomag a készítőktől.
- [mysql2](#): Az adatbázis kapcsolat létrehozására és felhasználására használt könyvtár
- [multiparty](#): Képek feltöltéséhez űrlapot/form-ot kell alkalmazunk, ennek a kódolása JSON helyett *multipart/form-data*, amelyet Next.js alapból nem képes fordítani, ezért használnom kell egy külön csomagot.

3.2 Telepítés és indítás

A project optimális futása érdekében erősen ajánlott a *Fejlesztői környezet*-ben megjelölt Node.js verzió használata. Régebbi, ritka esetben akár új verziók is, képesek előre nem látható problémákat okozni, amelyek akadályozhatják a program futását.

A */next.config.js* állományban érdemes átírni az adatbázis hitelesítő adatait.

databaseHost: elérés cím

databaseUser: felhasználói fiók

databasePassword: felhasználó jelszava

databaseDatabase: adatbázis neve

A */scripts* mappában található telepítési és indítási scriptek Linux-ra és Windows-ra, ha a parancssor túl rémisztő.

- *./install*: telepíti a npm csomagokat, létrehozza az adatbázist és dinamikusan generál titkos szerver oldali tokeneket a kriptografikus műveleteknek.
- *./start-dev*: Elindítja a fejlesztői környezetet, ebben a módban a projectben történő változtatások egyből megváltoznak a weboldalon is, viszont ez felesleges rendszer erőforrásokat és optimalizálatlan kódot futtat ezért a weboldal lassabbnak tűnhet.
- *./build & ./start-prod*: Ezzel a két scripttel lehet egy optimalizáltabb környezetet létrehozni a projectnek, viszont minden változtatás után újra le kell futtatni a építés parancsot.

Első indítás után érdemes belépni az „admin” fiókba és megváltoztatni a belépési adatokat.

Alapértelmezett felhasználónév: admin

Alapértelmezett jelszó: 123456789

3.3 Backend

3.3.1 Tervezési minta (Architektúra)

[TODO: Kép]

A backend kód struktúrája a Model-Service-Controller (Modell-Szolgáltatás-Vezérlő) architektúrán (röviden MSC architektúra) alapul. Minden API kérés ezen a „vezetéken” megy át. Három fontos részből áll:

1. **Controller:** A beérkező kéréseket irányítja a megfelelő irányba, ezen a rétegen történik a http kérésének szintaktikai ellenőrzése, és a http válaszok visszaküldése.
2. **Service:** Ezen a rétegen történik a komplexebb ellenőrzések (pl. felhasználó név létezik e már az adatbázisban), ez a réteg konkrétan nem foglalkozik az adatbázissal, sem a http kapcsolatokkal, de viszont egy fontos átmeneti réteg a következő rétegnek.
3. **Model:** Feladata az adatok lekérdezése az adatbázistól és annak értelmezése.

Ahogy lehet látni minden rétegnek meg van a saját felelőssége. Kisebb projektekben túlzás ilyen architektúrákat alkalmazni, lassítja a fejlesztési sebességét, viszont ezzel a tervezési mintával javítható a szoftver skálázhatósága és karbantarthatósága.

3.4 Adatbázis

3.4.1 user tábla

Ez a tábla a felhasználók alap adatait tárolja.

- **id:** Egyedi elsődleges kulcs
- **name:** Egyedi szöveg típus, a felhasználónevet tárolja
- **created_at:** Dátum típus, a felhasználó regisztrálásának dátumát tárolja

- **description:** Szöveg típus, nem kötelező, felhasználó által beállított leírás vagy szöveg
- **picture_path:** Szöveg típus, nem kötelező, felhasználó profilképének a szerveren található file neve
- **permission_id:** Idegen kulcs a permission táblába, a felhasználó jogát határozza meg

3.4.2 auth tábla

Ez a tábla tartalmazza a felhasználók autentikációs adatait.

- **id:** Egyedi elsődleges kulcs
- **user_id:** Egyedi idegen kulcs a user táblába, mely felhasználó belépési adatai az egyed
- **email:** Egyedi szöveg típus, a felhasználó email címe
- **password_hash:** Fix hosszúságú szöveg, a jelszavakat soha nem tároljuk egy per egy az adatbázisban, hanem a jelszót odaadjuk egy egy-irányú enkriptációs algoritmusnak és csak az eredményt tároljuk.

A jelszó tárolásáról a [Algoritmusok](#)(TODO) fejlécben többet megtudhatunk.

3.4.3 follow tábla

Követések feljegyzésére szolgáló tábla.

- **whoUserID:** Idegen kulcs a user táblába, melyik felhasználó követ
- **whomUserID:** Idegen kulcs a user táblába, melyik felhasználót követi

3.4.4 permission tábla

A különböző félé jogi szintek tárolására szolgáló tábla. Jelenleg 3 különböző szintet különböztünk meg, Felhasználó, Moderátor, Admin.

- **id:** Egyedi elsődleges kulcs
- **name:** Egyedi szöveg típus, a jog neve
- **level:** Szám típus, amely 0-255 között meghatározza a jog „szintjét”, minél magasabb annál több képessége van annak a jognak

3.4.5 review tábla

A felhasználók által generált értékelések tárolására szolgáló tábla

- **id:** Egyedi elsődleges kulcs
- **author_id:** Idegen kulcs a user táblába, az értékelés szerzőjét határozza meg
- **movie_id:** Idegen kulcs a movie táblába, mely filmnek az értékelése

- **rating:** Szám típus, 1-10 közötti érték, amely meghatározza hogyan értékelte a filmet egy tízes skálán
- **description:** Szöveg típus, nem kötelező, felhasználó által beállított leírás vagy szöveg
- **create_date:** Dátum + idő típus, értékelés létrehozásának idejét tárolja

3.4.6 movie tábla

A filmek tárolására szolgál

- **id:** Egyedi elsődleges kulcs
- **name:** Egyedi szöveg típus, a film nevét tárolja
- **release_date:** Év típus, a film kijövetelének évét tárolja
- **image_path:** Szöveg típus, nem kötelező, a film borítóképének a szerveren található file neve

3.4.7 movie_genre tábla

Mivel egy filmnek lehet több műfaja és egy műfajnak lehet több filmje, kell egy összekapcsolási tábla, ez az

- **movie_id:** Idegen kulcs a movie táblába, melyik filmnek a támaszt állítjuk most
- **genre_id:** Idegen kulcs a genre táblába, milyen műfajt állítunk be

3.4.8 genre tábla

Film műfajok tárolására szolgáló tábla

- **id:** Egyedi elsődleges kulcs
- **name:** Egyedi szöveg típus, műfaj nevét határozza meg

3.5 Algoritmusok

[TODO: Kép]

3.5.1 Regisztráció

Az új felhasználó adatait a **/auth** oldalon adjuk meg. Amikor a **Regisztráció** gombra kattintunk, ellenőrizzük a szövegmezőket annak érdekében, hogy helyesen legyenek formázva: pl. a felhasználónév hossza 5 és 32 karakter között legyen, az e-mail cím pedig kövesse az „username@server.domain” formátumot stb. Ha bármilyen hiba merül fel, értesítjük a felhasználót. Ellenkező esetben HTTP kérést küldünk a **/api/user** címre.

A backend-en a Controller újra ellenőrzi a kérés testének formázását. Ezután a Service réteg ellenőrzi, hogy van-e már hasonló felhasználónév vagy e-mail cím az adatbázisban. Ha igen, akkor értesítjük a felhasználót, ha nem, akkor folytatjuk a Model réteggel. Itt a megadott jelszót **bcrypt** segítségével kódoljuk. Ezután tároljuk a **user** és az **auth** adatbázis táblában a felhasználói és az azonosítási adatokat. Amennyiben minden sikeres a felhasználót átirányítjuk a belépési oldalra.

3.5.2 Belépés

Belépési adatokat a **/auth** oldalon adhatjuk meg. Itt is ellenőrizzük a felhasználónév és jelszó hosszát, hiba esetén szólunk a felhasználónak. Ezután egy HTTP kérést küldünk a **/api/auth** címre.

A backend-en ellenőrzés után, megnézzük, hogy létezik-e ilyen nevű felhasználó. Ha igen akkor **bcrypt** segítségével összehasonlítjuk az adatbázisban tárolt hash-et a felhasználó által megadott jelszóval. Hibás adatok esetén értesítjük a felhasználót. Amennyiben megfelel az adat, visszaküldünk egy **JWT** token-t, amivel a böngésző a későbbi kéréseknél be tudja bizonyítani, hogy melyik felhasználó küldte a kérelmet. Ezt a sütik-ben tároljuk.

3.5.3 JsonWebToken / JWT

Ahogy az előző paragrafusban említettem, az autentikációhoz JSON Web Token-eket alkalmazunk. A belépés-t követően a böngésző sütik-ben tároljuk, hogy későbbi kéréseknél automatikusan elküldjük. A Session-el ellentétben a Tokeneket nem kell adatbázisban tárolni, helyette a felhasználó tárolja és egy enkriptációs algoritmussal bizonyítjuk be, hogy az a token tényleg valódi.

3.5.4 [TODO: Képfeltöltés]

3.6 Tesztdokumentáció

3.7 Fejlesztési lehetőségek

- Bejegyzésekre válaszolás, nem csak a filmekre lehet válasz írni, hanem a bejegyzésekre is.

- Egyes bejegyzések értékelése, amivel a fölösleges/értelmetlen bejegyzéseket valamilyen szinten moderálni lehet.
- Moderációs rendszer bővítése: felhasználók jelentése, kitiltása.

3.8 Fejlesztői környezet

3.8.1 Kötelező (Futtatáshoz)

A következő programok elkerülhetetlenek a webserver futtatása érdekében, elméletben minden program kompatibilis a régebbi verzióban írt kódokkal, viszont hiba esetén ajánlatos a megjelölt verziót használni.

- **Node.js v18.15.0 (LTS)**: nyílt forráskódú JavaScript futtatókörnyezet, amely lehetővé teszi a JavaScript szerveroldali futtatását
- **npm v9.5.0**: JavaScript csomagkezelő, amely lehetővé teszi a különböző JavaScript modulok letöltését és telepítését
- **MariaDB v10.4.25**: nyílt forráskódú relációs adatbázis-kezelő rendszer

3.8.2 Ajánlott (Fejlesztéshez)

A következő programok csak a saját preferenciáim, ezeket a programokat tetszés szerint ki lehet cserélni másra.

- **git**: elosztott verziókezelő rendszer, amely lehetővé teszi a programozók számára, hogy nyomon kövessék a kódbázis változásait
- **Visual Studio Code**: kódszerkesztő
- **phpMyAdmin**: webes adatbázis-kezelő alkalmazás

4 Összefoglalás

5 Irodalomjegyzék

- <https://nextjs.org/docs>
- <https://reactjs.org/>
- <https://stackoverflow.com/>
- <https://www.svgrepo.com/>
- <https://imdb-api.com/>